

Prekogranični i transnacionalni programi

U okviru finansijske perspektive 2014-2020, Crna Gora učestvuje u 9 prekograničnih i transnacionalnih programa:

- četiri bilateralna programa (Crna Gora-Albanija, Bosna i Hercegovina-Crna Gora, Srbija-Crna Gora i Crna Gora-Kosovo);
- dva trilateralna programa (Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora i Italija – Albanija – Crna Gora);
- tri transnacionalna programa (Dunavski, Mediteranski i Jadransko-jonski program).

Program prekogranične saradnje Crna Gora-Albanija

Opšti cilj Programa: promovisanje/jaćanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, ekološki održiv i društveno inkluzivni ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe.

Tematski prioriteti:

- Promocija turizma, kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima;
- Podsticanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne inkluzije s obje strane granice.

Programska teritorija:

- Površina 11,970 km²
- 12 opština u Crnoj Gori - Andrijevića, Berane, Petnjica, Plav, Gusinje, Rožaje, Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Budva, Bar i Ulcinj
- 2 regiona u Albaniji (Skadar i Lježa) i Tropoja okrug

Finansijska sredstva: 13.790.000 € (EU doprinos: 11.900.000 €)

Program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora

Opšti cilj Programa: održivi razvoj u pograničnom području između Bosne i Hercegovine i Crne Gore kroz sprovođenje zajedničkih aktivnosti zasnovanih na efikasnom korišćenju uporednih prednosti programskog područja.

Tematski prioriteti:

- Podsticanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice;
- Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog ublažavanja, prevencija i upravljanje rizicima;
- Promocija turizma, kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Programska teritorija:

- Površina 30.367,33 km²
- 14 opština u Crnoj Gori - Pljevlja, Plužine, Žabljak, Šavnik, Nikšić, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Berane, Petnjica i Danilovgrad
- 56 opština u Bosni i Hercegovini

Finansijska sredstva: 9.734.117,64 € (EU doprinos: 8.400.000 €)

Program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora

Opšti cilj Programa: doprinos ekonomskom, društvenom i teritorijalnom razvoju programskog područja podsticanjem integracije, zajedničkog razvoja i korišćenja potencijala i mogućnosti kako bi se područje učinilo atraktivnim za život i rad.

Tematski prioriteti:

- Podsticanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice;
- Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima;
- Promocija turizma, kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Programska teritorija:

- Površina 17.402 km²
- 14 opština u Crnoj Gori - Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak
- 10 opština u Srbiji - Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Sjenica u Zlatiborskom okrugu; opštine Vrnjačka Banja, Kraljevo, Novi Pazar, Raška, Tutin u Raškom okrugu i opština Ivanjica u Moravičkom okrugu

Finansijska sredstva: 9.734.117,66 € (EU doprinos: 8.400.000 €)

Program prekogranične saradnje Crna Gora-Kosovo

Opšti cilj Programa: poboljšanje standarda i kvaliteta života ljudi u programskom području kroz ekološki održiv i socijalno sveobuhvatan ekonomski razvoj regiona, uz poštovanje njenog zajedničkog kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Programska teritorija:

- Površina 8.725 km²
- 12 opština u Crnoj Gori - Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Podgorica, Rožaje i Ulcinj
- Na Kosovu Zapadni ekonomski region, koji se sastoji od opština Peć, Istok, Klina, Junik, Dečani i Đakovica

Tematski prioriteti:

- Promovisanje zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice;
- Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima;
- Promocija turizma, kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Finansijska sredstva: 9.734.117,65 € (EU doprinos: 8.400.000 €)

Trilateralni prekogranični programi

Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora

Opšti cilj Programa: jačanje socio-ekonomskog razvoja programske oblasti kroz intervencije u oblasti zdravlja, socijalnog staranja, zaštite životne sredine, prevencije rizika i razvoja održivog turizma i poslovnog okruženja.

Tematski prioriteti:

- Zdravlje i socijalna zaštita;
- Zaštita životne sredine, prevencija od rizika i promocija održive energije i energetske efikasnosti;
- Turizam i očuvanje kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- Jačanje konkurentnosti i poslovnog okruženja.

Programska teritorija:

- Površina 87.453,95 km²
- 10 opština u Crnoj Gori - Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje, Danilovgrad, Nikšić i Podgorica
- 12 županija u Hrvatskoj
- Brčko distrikt i 109 opština u Bosni i Hercegovini

Finansijska sredstva: 67.241.552 € (EU doprinos: 57.155.316 €)

Italija – Albanija – Crna Gora

Opšti cilj Programa: unapređenje strateške prekogranične saradnje za pametan i održivi razvoj programske oblasti, uglavnom duž pomorske granice.

Tematski prioriteti:

- Osnažiti prekograničnu saradnju i konkurentnost malih i srednjih preduzeća;
- Dobro upravljanje prirodnim i kulturnim resursima za održivi turizam i privlačnost programske teritorije;
- Zaštita životne sredine, upravljanje rizicima i nisko-karbonska strategija;
- Povećanje povezanosti prekogranične oblasti, unapređenje usluga za održivi saobraćaj i poboljšanje javne infrastrukture.

Programska teritorija:

- Površina 66.365 km²
- Cjelokupna teritorija Crne Gore
- Italija: 2 regiona, 8 provincija
- Cjelokupna teritorija Albanije

Finansijska sredstva: 92.707.558 € (EU doprinos: 78.801.422 €)

Transnacionalni programi

Dunavski program

Opšti cilj Programa: doprinos koheziji, stabilnosti i konkurentnosti Dunavskog regiona kroz unapređenje teritorijalnih, ekonomskih i društvenih integracionih procesa, kao i kroz razvoj transnacionalnih partnerstava u oblastima koje su od strateškog značaja.

Tematski prioriteti:

- Inovativna i društveno odgovorna Dunavska regija;
- Životna sredina i kultura Dunavske regije;
- Bolje povezana Dunavska regija;
- Bolje upravljanje Dunavskom regijom.

Programska teritorija:

- 1/5 teritorije Evropske unije
- 14 zemalja učesnica: Austrija, Bugarska, Hrvatska, Republika Češka, Mađarska, Njemačka (Baden-Württemberg i Bavarska), Rumunija, Slovačka, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Moldavija, Crna Gora, Srbija i Ukrajina (jedan dio teritorije)

Finansijska sredstva: 262.989.839 € (EU doprinos: 221.924.597 €, IPA iznos: 19.829.192 €)

Mediterranski program

Opšti cilj Programa: promocija održivog razvoja oblasti Mediterana kroz jačanje inovativnih koncepata i praksi, kao i razumno korišćenje resursa i to podržavajući socijalnu integraciju putem integrisanog i teritorijalnog pristupa saradnje.

Tematski prioriteti:

- Promocija inovacionih kapaciteta mediterana s ciljem „pametnog“ i održivog rasta;
- Podsticanje nisko-karbonskih strategija i energetske efikasnosti u specifičnim Mediteranskim teritorijama: gradovima, ostrvima i udaljenim oblastima;
- Zaštita i promovisanje prirodnih i kulturnih resursa Mediteranske oblasti;
- Jačanje upravljanja u oblasti Mediterana.

Programska teritorija:

- 10 zemalja članica EU (Francuska, Italija, Španija, Portugalija, Grčka, Kipar, Slovenija, Malta, Velika Britanija i Hrvatska)
- 3 zemlje kandidata/potencijalna kandidata – IPA (Crna Gora, Albanija i Bosna i Hercegovina)

Finansijska sredstva: 265.000.000 € (EU doprinos: 224.000.000 €, IPA iznos: 9.000.000 €)

Jadransko-jonski program (ADRION)

Opšti cilj Programa: bolja integracija zemalja članica i ne-članica EU, kao i jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije u oblasti programa koristeći se bogatim prirodnim, kulturnim i ljudskim resursima na teritoriji Jadranskog i Jonskog mora.

Tematski prioriteti:

- Inovativan i pametan region;
- Održivi region;
- Povezan region;

- Podrška upravljanju strategijom za Jadransko-jonski program.

Programska teritorija: Italija, Slovenija, Grčka, Hrvatska, Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija.

Finansijska sredstva: 117.918.198 € (EU doprinos: 99.156.616 €, IPA iznos: 15.688.887 €)